

Kaupunginhallituksen talousarvioehdotus 2022

KH 2.11.2021

NYKYHETKI ...

Ennuste 2021

	EN 2021
TOIMINTAKATE	-404 308
Muutos €	-17 553
Muutos %	4,5
Verotulot	313 400
Valtionosuudet	110 098
Rahoitustuotot ja -kulut	-600
VUOSIKATE	18 590
Poistot	19 800
Satunnaiset tuotot ja kulut	
Varausten muutokset netto	-199
Ylijäämä/alijäämä	-1 409
Kumulatiivinen ylij/alij.	-1 214
Kumulat. ylij/alij./as	-18
Nettoinvestoinnit	29 281
Taseesta	
Lainakanta 1000 euroa	313 000
Lainakanta euroa/as	4 604

Ennuste 9/2021,
KH 25.10.2021

Koronatuen arvio
tarkentunut sekä
toimialojen ja
konsernipalvelujen
ennusteet päivitetty

TULEVAISUUS ...

Talousarvio 2022 - 2025

TALOUSARVIO JA –SUUNNITELMA 22-25

Hämeenlinnan kaupungin vuosikate TA2022 17,8 milj. euroa, poistot 20.0 milj. euroa ja varausten muutos +0,1 milj. euroa.

Talousarvio on 2,1 milj. euroa alijäämäinen. Koko suunnitelmakausi päättyy kuitenkin ylijämäiseksi vuoden 2023 kertaluonteisen veroerän johdosta. Esitys ei sisällä veron korotuksia.

Taloussuunnittelua haastaa hyvinvointialueuudistus, jonka siirtolaskelmat valmistuvat vasta keväällä 2022. Suunnitelmavuodet ovat talousarviolukujen valossa poikkeuksellisen epävarmoja hyvinvointialueuudistuksesta johtuen.

Nettoinvestointitaso n. 27,8 milj. euroa ja nettolainanotto 10,0 milj. euroa, lainasaldo vuoden 2022 hieman vajaa 323 milj. euroa ja 346 milj. euron luokkaa 2025 lopussa.

Korkokulut markkinoiden termiinikäyrän mukaan laskettuna n. 4,5 milj. euroa (sis. suojauksen kustannuksen), kasvua suunnitelmakaudella maltillisesti johtuen korkeasta suojausasteesta.

Esityksessä toimintakatteen (nettomenot) kasvu n. 2,8 % verrattuna vuoden 2021 ennusteeseen.

Tulorahoitus
ei ole riittävä
palvelu- ja
investointi-
tarpeisiin
nähdén

TALOUSARVIO 2022 lukuina (M€)

Toimintakatteen
alijäämä
- 415,4

Verorahoitus
432,7

=

Verotulot
314,5

+

Valtionosuudet
118,2

Rahoitus **0,5**

Vuosikate
17,8

Netto-investoinnit
27,8

Nettolainan-otto
10,0

Alijäämä **-2,1**

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	EN 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025
Veroprosentti	20,50	20,50	20,75	20,75	20,75	21,00	21,00	21,00	8,61	8,61	8,61
TOIMINTAKATE	-350 196	-355 204	-349 569	-356 499	-370 118	-386 755	-404 308	-415 430	-148 657	-152 524	-154 563
Muutos €	-4 326	-5 008	5 635	-6 930	-13 619	-16 637	-17 553	-11 122	221 461	-3 867	-2 039
Muutos %	1,3	1,4	-1,6	2,0	3,8	4,5	4,5	2,8	-64,2	2,6	1,3
Verotulot	278 118	274 856	281 071	281 232	283 425	298 979	313 400	314 500	170 000	163 100	165 500
Valtionosuudet	87 268	91 435	90 782	91 264	90 981	122 902	110 098	118 200	10 800	8 700	7 400
Rahoitustuotot ja -kulut	4 282	2 636	1 147	-2 286	2 464	-2 000	-600	500	700	800	1 000
Korkotuotot	3 276	2 858	2 972	2 212	2 213	1 979					
Muut rahoitustuotot	13 060	12 113	10 794	5 667	6 202	3 095					
Korkokulut	4 602	5 960	6 338	6 151	5 822	5 993					
Muut rahoituskulut	7 452	6 375	6 281	4 014	129	1 081					
VUOSIKATE	19 472	13 723	23 431	13 711	6 752	33 126	18 590	17 770	32 843	20 076	19 337
Poistot	17 467	17 472	18 108	25 570	18 370	21 931	19 800	19 991	19 995	20 493	21 519
Satunnaiset tuotot ja kulut	2 000										
Varausten muutokset netto	117	267	188	7 688	142	2 709	-199	92	196	196	196
Ylijäämä/alijäämä	4 122	-3 482	5 511	-4 171	-11 476	13 904	-1 409	-2 129	13 044	-221	-1 986
Kumulatiivinen ylij/alij.	-1 354	-4 836	1 938	-2 233	-13 709	195	-1 214	-3 343	9 701	9 480	7 494
Kumulat. ylij/alij./as	-20	-71	29	-33	-203	3	-18	-49	142	139	109
Nettoinvestoinnit	23 836	30 903	18 456	20 810	34 638	29 533	29 281	27 772	34 573	33 123	27 369
Taseesta											
Lainakanta 1000 euroa	199 419	230 610	222 264	237 866	271 609	301 796	313 000	323 000	324 700	337 700	345 700
Lainakanta euroa/as	2 932	3 399	3 285	3 522	4 016	4 448	4 604	4 742	4 757	4 938	5 045

Talousarvion rakentuminen

- Kaupunginhallitus päätti toukokuun lopussa 2021 vuoden 2022 talousarvion kehyksestä. Lautakunnat jättivät omat ehdotuksensa viikolla 38 ja tämän jälkeen on neuvoteltu kaupunginjohtajan johdolla talousarviosta
- Lautakuntien ja konsernipalveluiden TA-esitykset ylittivät talousarvion kehyksen toimintakatteen noin 6,4 milj. eurolla.
 - Sis. KHSHP:n hallituksen päättämän kuntamaksujen korotuksen, Hämeenlinnan osuus +1,6 milj. euroa kehysvaiheen tason päälle
- Verotuloennusteet ovat parantuneet kehysvaiheesta noin 2,1 milj. euroa
- Valtionosuusennusteet ovat parantuneet kehysvaiheesta 1,3 milj. euroa
- Kaupunginjohtajan neuvotteluissa talousarviota tasapainotettiin 2,7 milj. euroa.
- Esitys on KH:n päättämän kehyksen mukainen eli 2,1 milj. euroa alijämäinen

Talousarvion rakentuminen

- Kaupunginjohtajan neuvotteluiden tasapainotuksen sisältö yleisellä tasolla:
 - Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksestä karsittiin 0,3 milj. euroa. Karsinnat eivät vaikuta palvelutasoon, sillä esityksestä leikattiin pois rakennusten kunnossapitoon vuodelle 2022 kehyksessä tehty lisäys.
 - Sote-lautakunnan esityksestä karsittiin 0,5 milj. euroa. Karsinnoilla ei ole vaikutusta vuonna 2021 tarjottuun palvelutasoon. Toisaalta erikoissairaanhoidon lisättiin (lautakunnan esitykseen nähden) KHSHP:n hallituksen päätöksen mukainen lisäys kuntamaksujen kehystasoa korkeammasta kasvusta eli 1,6 milj. euroa.
 - Kaupunkirakennelautakunnan esitystä karsittiin 0,5 milj. eurolla. Karsinnat alentavat suunniteltua palvelutasoa ja hidastavat kehittämistä.
 - Konsernipalveluiden osuutta tasapainotettiin 1,4 milj. eurolla, josta puolet on menokarsintaa ja puolet yhtiöomaisuuden myynnistä saatavaa tuloa. Konsernipalveluiden faktinen määrärahataso on alhaisempi kuin vuonna 2021.

Talousarvion rakentuminen

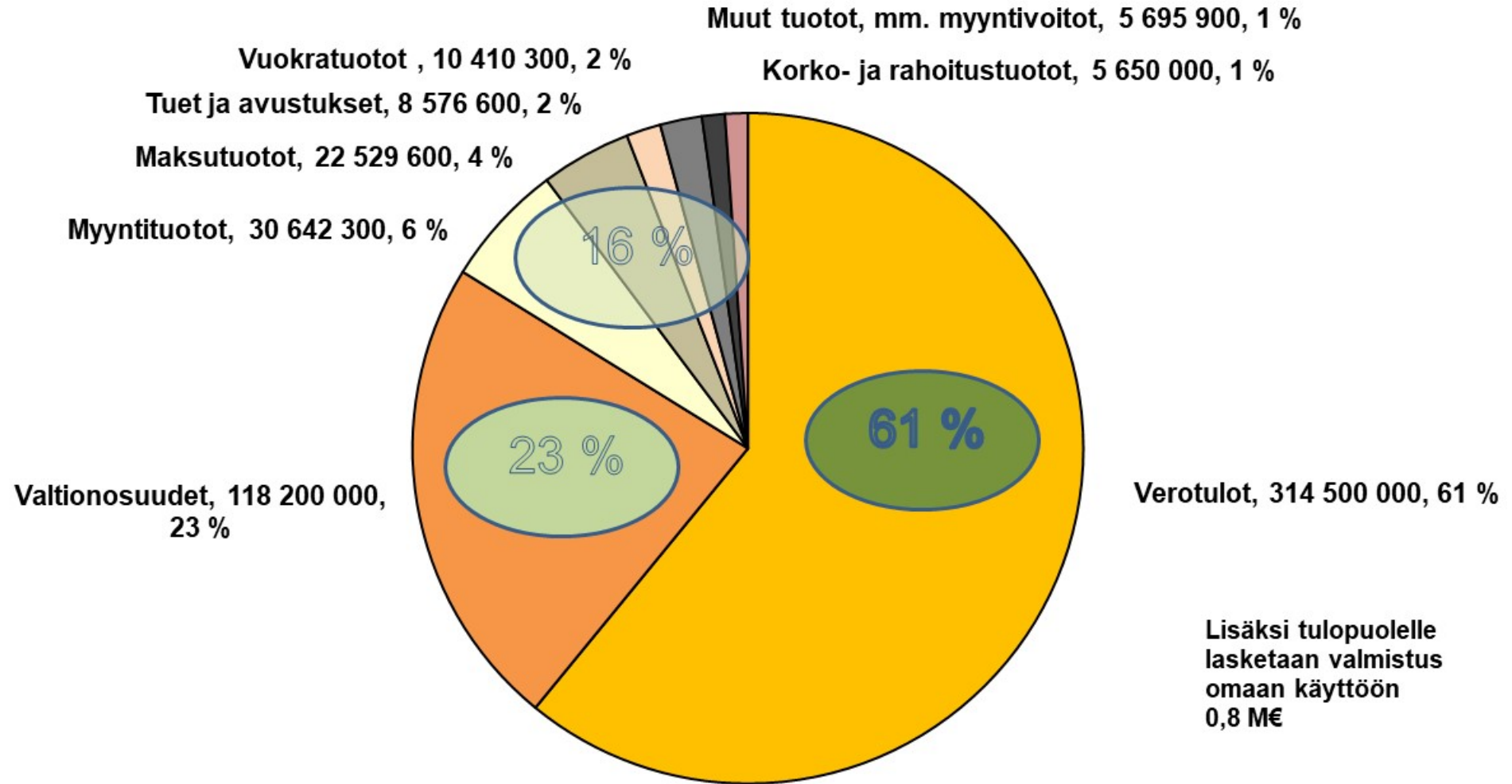
- Kaupunginhallituksen muutokset käyttötalouteen:
 - Konsernipalveluihin lisättiin matkailu- ja tapahtumamarkkinointiin 100 000 euroa.
 - Sihy-lautakunnan toimintakuluihin lisättiin 150 000 euroa tuntikehyksestä johtuen, vastaava summa vähennettiin kalustohankinnoista. Nettovaikutus 0 euroa.
 - Sote-lautakunnan esitykseen lisättiin 100 000 euroa ikäihmisten kotihoitoon ja 100 000 euroa omaishoitoon.
 - Kaupunkirakennelautakuntaan lisättiin 50 000 euron määräraha tonttien markkinointiin, myyntikuntoon parantamiseen ja muihin myyntiä edistäviin toimiin. Vastaavasti tonttimyynnistä saatavia tuloja nostetaan 50 000 eurolla. Nettovaikutus 0 euroa.
 - Kaupunkirakennelautakuntaan lisättiin 300 000 euroa metsänmyyntituloja.
 - Muutosten vaikutus toimintakatteeseen 0 euroa.

Talousarvion rakentuminen

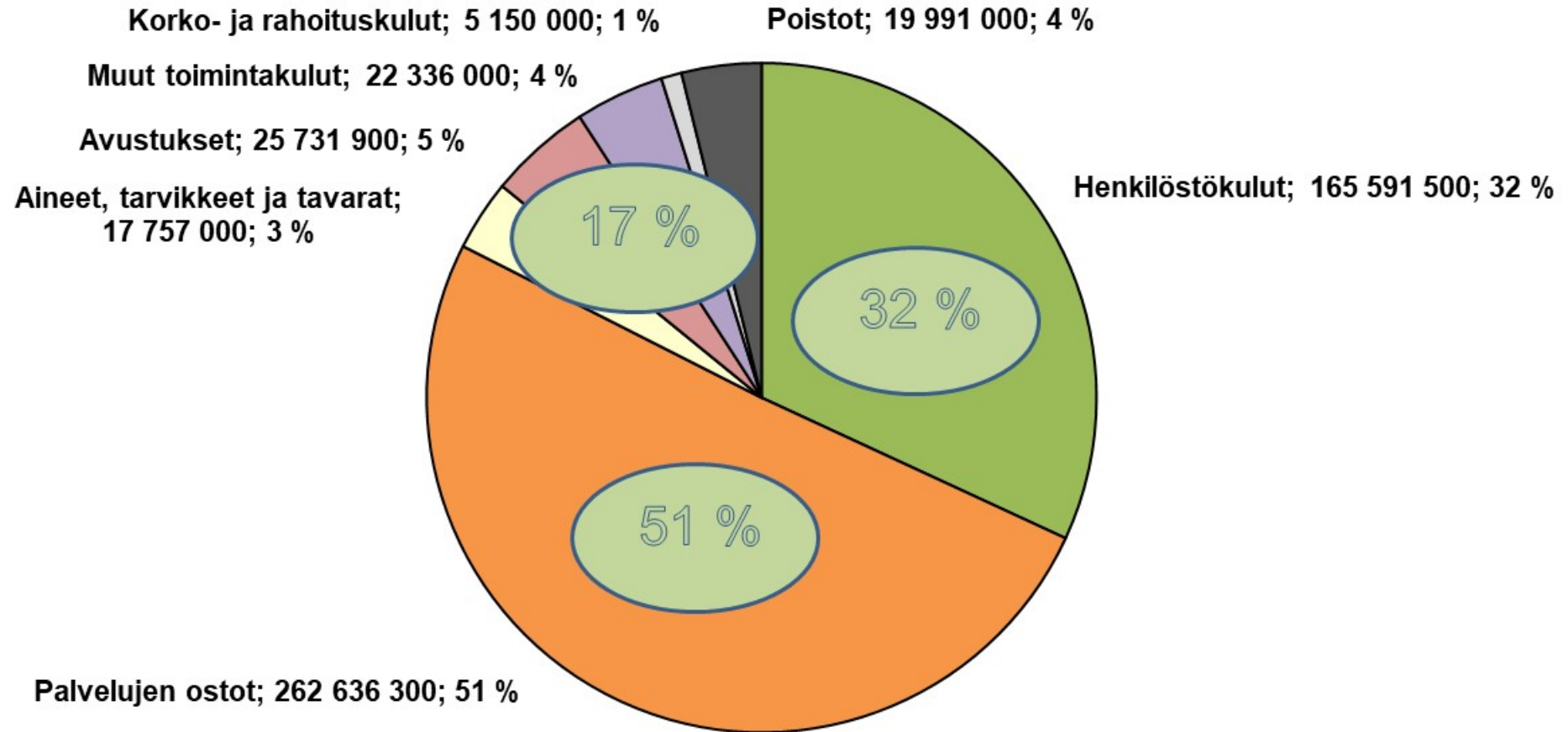
- Kaupunginhallituksen muutokset investointeihin:
 - Lyseon korttelin liikunta- ja ruokailutilojen uudisrakennus siirrettiin vuodella eteenpäin, vuonna 2022 0 euroa, 2023 1 500 000 euroa, 2024 4 000 000 euroa ja vuosi 2025 1 000 000 euroa
 - Ahveniston maauimalan varaus poistettu. Investoinnista ja lisätalousarviosta päätetään erikseen, kun korjauskustannukset ja korjausmenetelmät ovat tarkentuneet.
 - Ensikertaisesta kalustamisesta vähennettiin 150 000 euroa.
 - Sibeliuksenkadun pääpyöräreitti poistettiin, tuloja vähennettiin 1 200 000 euroa ja menoja vähennettiin 2 965 000 euroa.

Hämeenlinnan kaupungin ulkoisen tuloslaskelman tulot TA 2022

516,2 M€

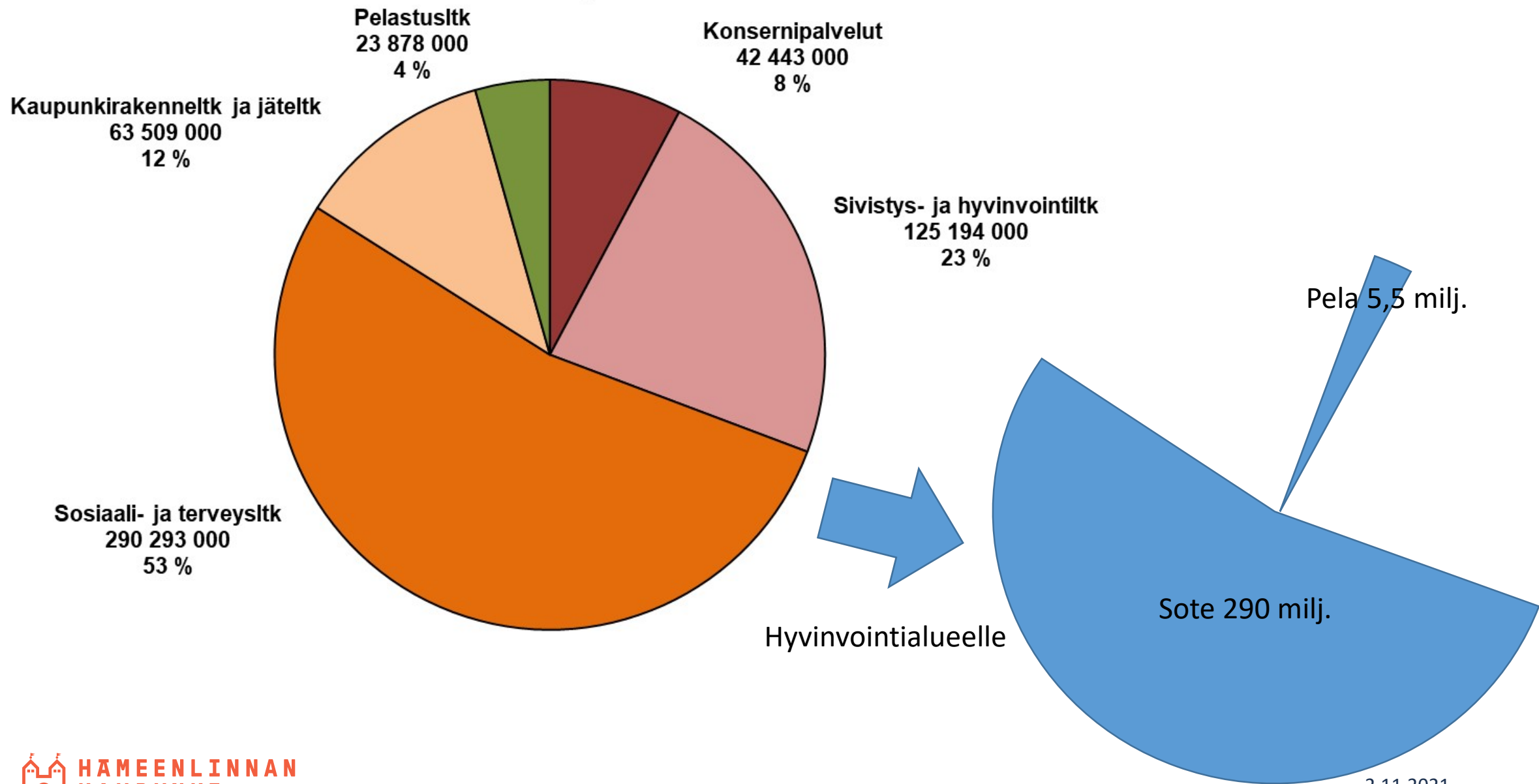

Hämeenlinnan kaupungin ulkoisen tuloslaskelman kulut TA 2022 519,2 M€

Hämeenlinnan kaupungin toimialojen bruttokulujen jakautuminen TA 2022

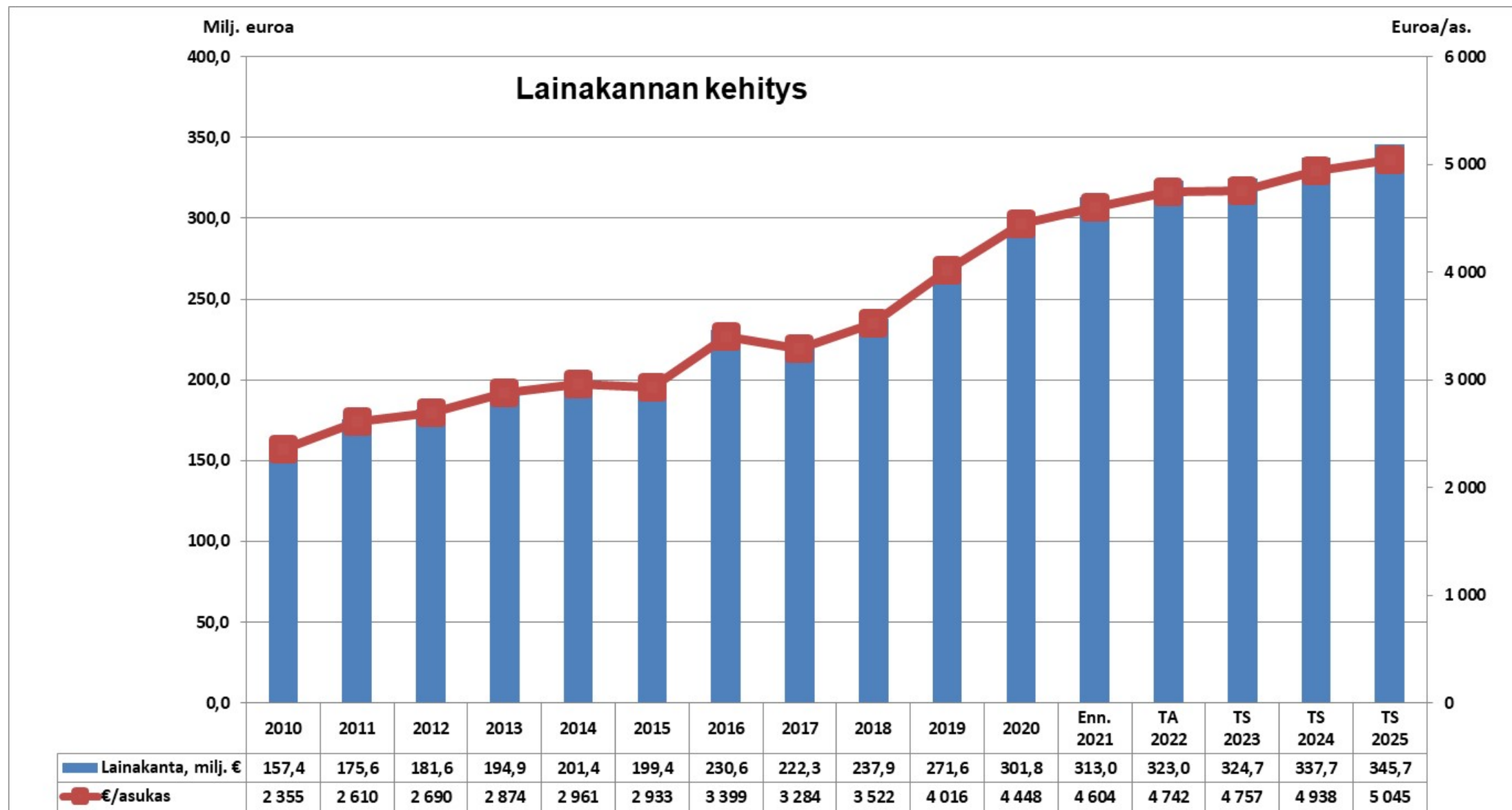
545,3 M€

TA 2022-2024: Investoinnit (netto)

1 000 €	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Kust.arvio
Kiinteä omaisuus netto	1 900	1 900	1 900	
Osakkeet ja osuudet	172	753	753	
Suomi-Raha Oy:n osakehankinta	34	50	50	
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	433	433	433	
Muut mahdolliset osakehankinnat	270	270	270	
Talonrakennus	16 650	22 150	20 550	
Kaurialan koulun uudisrakennus (sis. piharakentamisen)	5 500	0	0	14 500
Rakennusten perusparannushankkeet	3 000	3 000	3 000	
Muu rakennussuunnittelu, kohdistamaton	150	150	150	
Hämeenlinnan yhteiskoulun (HYK) uudisrakennus (sis. piharakentamisen)	3 000	9 000	3 400	15 400
Myllymäen koulu / kivikoulun ja puukoulun peruskorj. sekä kivikoulun laajennus	3 500	4 000		7 500
Lammin koulukeskus		2 000	8 000	13 000
Lyseon korttelin liikunta- ja ruokailutilojen uudistaminen		1 500	4 000	6 500
Lyseon korttelin päärakennuksen peruskorjaus			2 000	10 000
Ruunumylyn kivikoulun peruskorjaus ja piha	1 500	2 500		4 000
Kunnallistekniikka	7 035	8 800	8 800	
Irtain omaisuus netto	2 015	970	1 120	
Investoinnit yhteensä netto	27 772	34 573	33 123	

Kirjassa: Ahveniston
maauimalan varaus poistettu,
investoinnista ja
lisätalousarviosta päätetään
erikseen, kun
korjauskustannukset ja
korjausmenetelmät ovat
tarkentuneet

Elinvoiman kehittäminen osana kaupungin toimintaa

MORE (Moreeni – Rastikangas yritysalue)

- Moresta kehitetään Etelä-Suomen vihreintä ja vetovoimaisinta tuotannon, logistiikan, kiertotalouden ja HCT-liikenteen mega-ekosysteemiä.

Steel Construction Excellence Center – SCEC

- Teräsrakentamisen huippuosaamiskeskittymä (SCEC) on dynaaminen teräsrakentamisen toimintaympäristö.

Suomen kasvukäytävä

- Verkoston neljäs yhteistyösopimus allekirjoitettiin loppuvuonna 2020. Sopimus on voimassa 2024 loppuun saakka. SKK on vyöhyke Helsingistä Seinäjoelle

PARKKI Business Park

- Yksi keskeisimpiä yritysten kasvua ja kehitystä tukevia konsepteja Hämeenlinnassa.

Linnaseutu ry:n ja Hämeen uusyrityskeskuksen rahoittaminen

- Linnaseudun hankkeet tukevat pitäjien elinvoimaa ja työllisyyttä.
- Uusyrityskeskus tarjoaa asiantuntijapalveluita uusille yrittäjille tai yrittäjyydestä kiinnostuneille.

Technical Visits Häme –hanke, hallinnoija Forssan Yrityskehitys

- Maakunnallisessa hankkeessa tuotteistetaan Hämäläistä osaamista ja asiantuntijuutta kansainvälisille vieraille.

Elinvoiman kehittäminen osana kaupungin toimintaa

Evon uusi aika –hanke, hallinnoija Hämeen ammatti-instituutti

- Hanke edistää Evon alueen toimijoiden verkostoitumista, digitaalisuutta sekä tukee alueen tuote- ja palvelutarjonnan kehittämistä ja monipuolistamista.

Go Iittala Village, hallinnoija Linnan Kehitys

- Iittala Villagen kehittäminen matkailuvolyymien ja näkyvyyden vahvistamiseksi.

Western Lakeland Kanta-Häme, hallinnoija HAMK Smart -tutkimusyksikkö

- Hanke edistää maakunnan kansainvälistä näkyvyyttä ja järjestää monipuolisesti erilaisia valmennuksia toimijoille.

Hämeenlinnan elinvoiman ekosysteemeissä hahmotellusta Yrityskiihdyttämö-ideasta on syntynyt Linnan Business Turnajaiset (LBT). Erityisesti yritysten KIIHDYTYS- ja KASVU –vaiheisiin

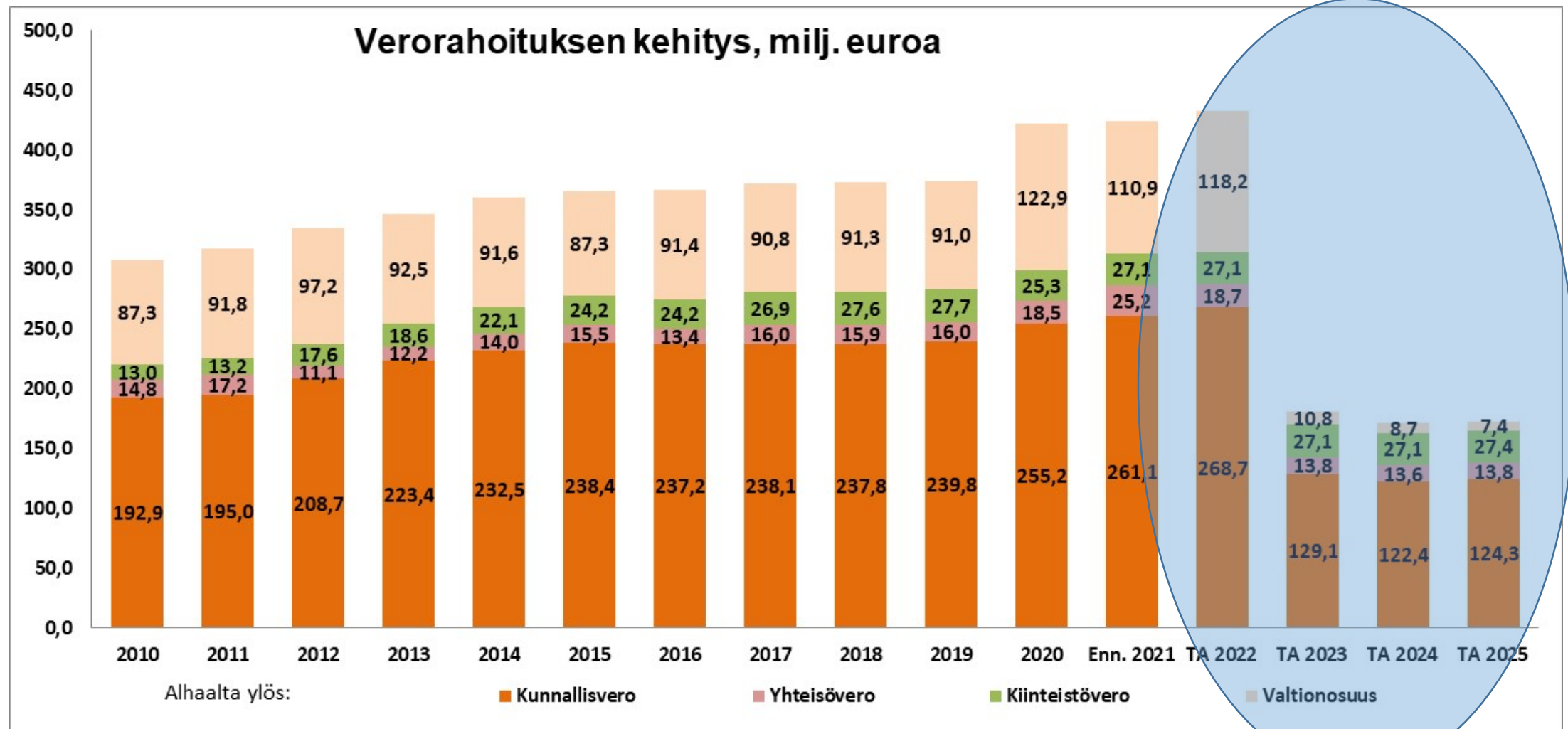
Assi-sairaalan rakentuminen

Suomi Rata -hankkeessa vaikuttaminen

Keskustavision päivitys, Hämeensaaren ja ykköskorttelin kaavojen edistäminen

Moreenin edistäminen kaavoituksella – tieliittymän suunnitelma menee valtion hyväksyttäväksi ja se kestää lähes puolitoista vuotta

MITEN HYVINVOINTIALUEUUDISTUS NÄKYY TALOUSSUUNNITELMASSA?

Verotulo per asukas

VEROTETTAVA TULO	2019	2020*	2021**	2022**	2023**	2024**
Verotettava tulo 1000 €	1 184 882	1 211 782	1 249 792	1 285 481	1 401 362	1 440 403
<i>Muutos %</i>	3,0	2,3	3,1	2,9	9,0	2,8
Verotett. tulo €/Asukas	17 519	17 860	18 420	18 946	20 654	21 230
<i>Muutos %</i>	2,8	1,9	3,1	2,9	9,0	2,8
Efektiivinen veroaste %	14,91	15,14	15,20	15,27	6,66	6,68
Veotulo keskimäärin per asukas	3 679	3 751	3 868	3 979	1 778	1 828

100 uutta asukasta tarkoittaa keskimäärin $100 * 4000$ euroa = 400 000 euroa / per vuosi verotuloa lisää.

100 uutta asukasta tarkoittaa keskimäärin $100 * 1800$ euroa = 180 000 euroa / per vuosi verotuloa lisää.

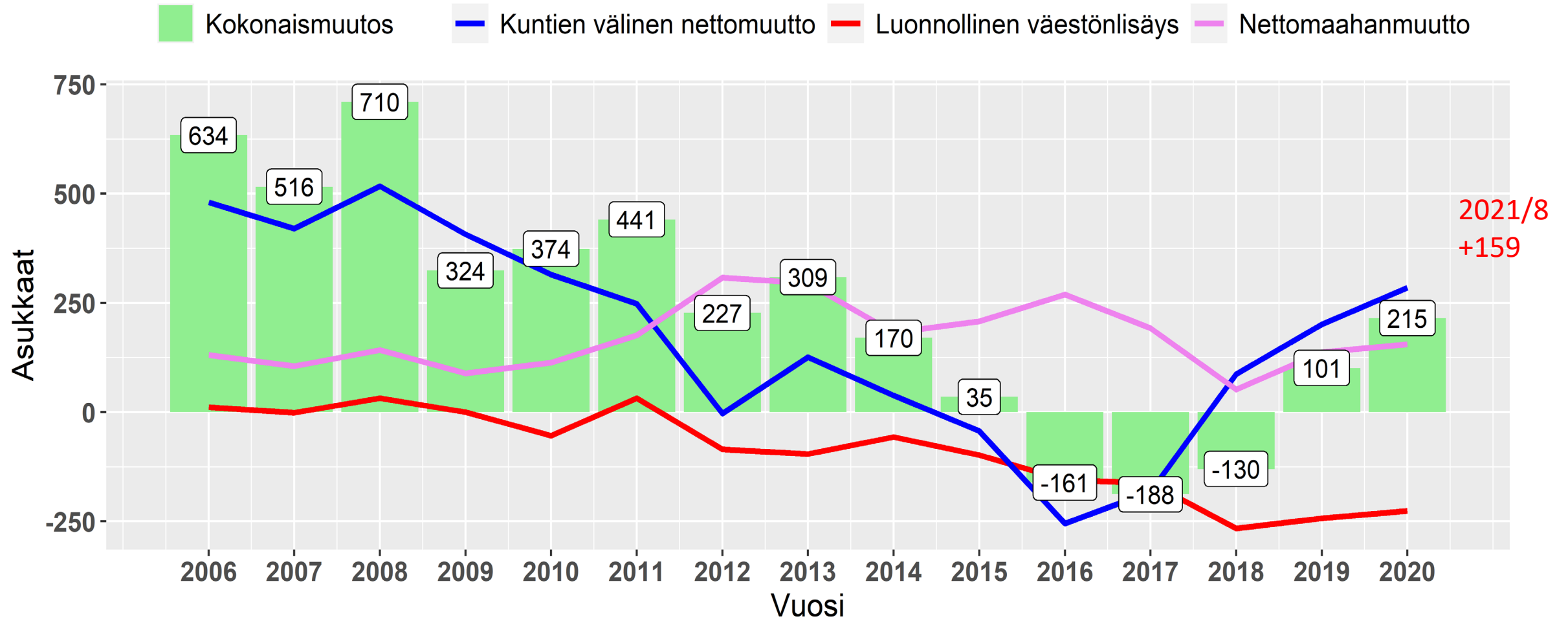
12,39	Asukasluku 31.12.2020	LOPULLINEN MUUTOS nykyiseen v. 2027 >, €/as	LOPULLINEN MUUTOS nykyiseen v. 2027 >, €
61 Forssa	16 800	-61	-1 024 998
82 Hattula	9 389	-25	-237 058
86 Hausjärvi	8 175	8	62 751
103 Humppila	2 174	-61	-132 640
109 Hämeenlinna	67 848	-59	-3 985 061
165 Janakkala	16 237	5	76 667
169 Jokioinen	5 061	-61	-308 781
433 Loppi	7 853	-61	-479 125
694 Riihimäki	28 710	-56	-1 595 098
834 Tammela	6 016	-61	-367 047
981 Ypäjä	2 314	-61	-141 181
			-7 974 578

Hyvinvointialue	Asukasluku	Muutos laskennallisen rahoituksen ja siirtyvien kustannusten välillä (hyte- kriteeri kertoimella), €
Helsinki	656 920	-189 592 101
Vantaa+Kerava	274 336	52 931 964
Länsi-Uusimaa	473 838	-84 856 623
Itä-Uusimaa	98 254	14 721 430
Keski-Uusimaa	199 330	-22 445 149
Varsinais-Suomi	481 403	41 399 389
Satakunta	215 416	435 820
Kanta-Häme	170 577	25 702 111
Pirkanmaa	522 852	-5 733 740
Päijät-Häme	205 771	49 082 974
Kymenlaakso	162 812	-12 226 428
Etelä-Karjala	126 921	-9 350 324
Etelä-Savo	132 702	-18 015 396
Pohjois-Savo	248 265	-13 556 167
Pohjois-Karjala	163 537	54 888 956
Keski-Suomi	272 617	54 097 268
Etelä-Pohjanmaa	192 150	14 761 093
Pohjanmaa	175 816	-8 935 371
Keski-Pohjanmaa	67 988	-2 691 581
Pohjois-Pohjanmaa	413 830	-5 199 951
Kainuu	71 664	10 085 799
Lappi	176 665	54 496 026

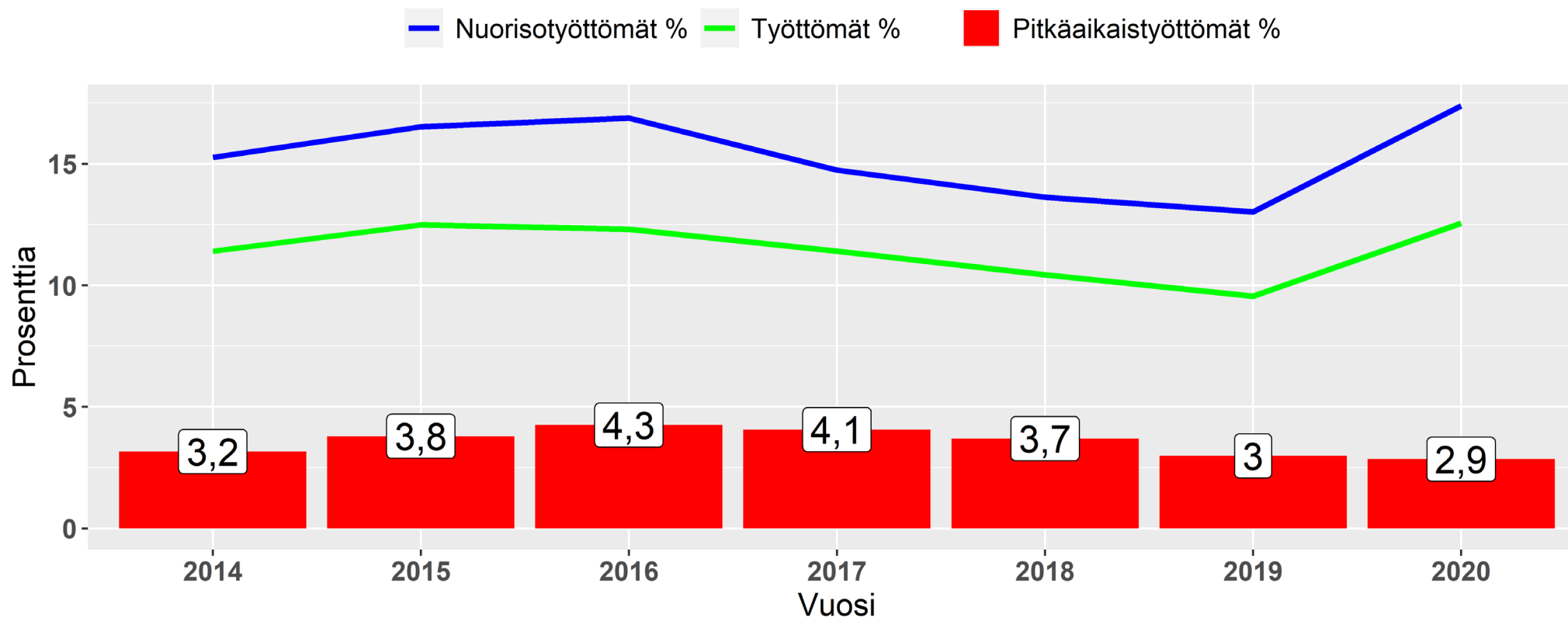
TOIMINTAYMPÄRISTÖSTÄ ...

Hyvinvointialueuudistuksen lisäksi

Väestönkehitys

Työttömyys 2014-2020

Muutokset 2021 -> 2022

- Valtionosuudet yhteensä n. 10,5 mrd. €, kasvua 0,5 mrd. € / 5,1 %
- Kiky-leikkaus palaa ja jää pysyväksi **-234 M€**
- Kustannustenjaon tarkistus valtionosuuksiin **+562 M€**, jota ei kuitenkaan makseta eli **-562 M€ -> +-0**
- Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien lisäys n. **246 miljoonaa euroa (= osittainen kustannustenjaon tarkistus)**
- **Indeksikorotus +2,2 %, vaikutus + 165 M€**
- Verotulomenetysten kompensatioiden kasvu **+178 M€**
- Tehtävämuutokset **+107 M€**
- Edellä mainitut valtionosuuslisäykset liittyvät joko kuntien kasvaneisiin kustannuksiin tai tulomenetyksiin, eivätkä ne siten paranna kuntien taloustilannetta – **vrt. toimintakatteen ennustettu kasvu 6,1 %!**

4

EN73

**Valtionosuuden
leikkaus n. 550
milj. Euroa !**

Kustannustenjaon tarkistus Kuntatalousohjelman mukaan (s. 57)

”Vuoden 2022 talousarvion yhteydessä **vuoden 2019 toteutuneiden kustannusten ja valtionosuuden perustana olevien laskennallisten kustannusten erotuksen perusteella tehtävä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus on 562 milj. euroa**, josta osa johtuu tarkistuksessa käytettävän laskentatavan muutoksista.

Johtuen siitä, että kuntataloutta on tuettu erittäin voimakkaasti vuonna 2020 ja koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kompensoidaan myös 2021, vuoden 2022 kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta ei huomioida.

Sen sijaan valtionosuuden tasoa nostetaan noin 246 milj. eurolla vuonna 2022. Lisäksi valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon tarkistukseen liittyviä säännöksiä on tarkoitus selkeyttää vuoden 2021 aikana valmisteltavalla lakimuutoksella.”

EN73

Toimintakatteen kasvuun vaikuttavia ns. pakollisia eriä (vuoden 2021 tasoon verrattuna)

- Hallituksen linjaus varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta alentaa kaupungin tuloja 0,3 milj. euroa vuonna 2022 eteenpäin.
- Hallituksen linjaus sote-asiakasmaksujen alentamisesta alentaa kaupungin tuloja 1,1 milj. euroa vuonna 2022.
- Hallituksen linjaus ikälain hoitajamitoituksesta kasvattaa kaupungin kustannuksia vuonna 2022 n. 0,5 milj. euroa.
- Arvio palkankorotuksista (+1,5 % 1.4.2022) nostaa kaupungin menoja n. 1,8 milj. euroa vuonna 2022, tämän jälkeen kasvun on ennakoitu olevan 1,5 %, eli noin 2,3 milj. per vuosi.
- Talousarviossa KHSHP:n kuntamaksujen kasvuksi on budjetoitu 3,9 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon massiivisesta kustannuskasvusta johtuen budjettiin sisältyy tältä osin selvä riski budjetin ylittymisestä.

Toimintakatteen kasvuun vaikuttavia ns. pakollisia eriä (vuoden 2021 tasoon verrattuna)

- Hallituksen linjaus varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta alentaa kaupungin tuloja 0,3 milj. euroa vuonna 2022 eteenpäin.
- Hallituksen linjaus sote-asiakasmaksujen alentamisesta alentaa kaupungin tuloja 1,1 milj. euroa vuonna 2022.
- Hallituksen linjaus ikälain hoitajamitoituksesta kasvattaa kaupungin kustannuksia vuonna 2022 n. 0,5 milj. euroa.
- Arvio palkankorotuksista (+1,5 % 1.4.2022) nostaa kaupungin menoja n. 1,8 milj. euroa vuonna 2022, tämän jälkeen kasvun on ennakoitu olevan 1,5 %, eli noin 2,3 milj. per vuosi.
- Talousarviossa KHSHP:n kuntamaksujen kasvuksi on budjetoitu 3,9 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon massiivisesta kustannuskasvusta johtuen budjettiin sisältyy tältä osin selvä riski budjetin ylittymisestä.